

«ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	071 – Облік і оподаткування	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Програма	Облік, аудит і оподаткування	Кафедра	бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

Викладач

Ершова Наталя, Natalia.lershova@khp.edu.ua

Доктор економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи (НТУ «ХПІ»)
Досвід роботи – 17 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Аналіз господарської діяльності», «Економічний аналіз», «Основи наукових досліджень»

Загальна інформація про курс

Анотація	Дисципліна спрямована на формування у студентів системи теоретичних знань та практичних навичок з використання принципів, підходів та методів економічного аналізу.		
Цілі курсу	засвоєння студентами необхідного рівня знань щодо місця і значення аналітичної системи в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємства, інструментів та методів економічного аналізу, а також практичних навичок щодо організації аналітичної роботи на підприємстві та прийняття управлінських рішень на основі аналітичної інформації.		
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік		
Семестр	6		

Обсяг (кредити) / Тип курсу	4 / Вибірковий	Лекції (години)	32	Практичні заняття (години)	32	Самостійна робота (години)	56
-----------------------------	----------------	-----------------	----	----------------------------	----	----------------------------	----

Програмні компетентності	ЗК02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК11	Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
	ЗК13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
	СК 02	Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання

	прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
СК 05	Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.
СК 1.2	Здатність застосовувати методи та інструменти економічного аналізу для оцінки економічних процесів та явищ на підприємстві при прийнятті управлінських рішень

Результати навчання

Шифр	Зміст
ПР 03	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
ПР 04	Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
ПР 05	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.
ПР 06	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
ПР 1.2	Знати та розуміти методи та інструменти економічного аналізу для оцінки економічних процесів та явищ на підприємствах в умовах ризиків та невизначеності

Теми що розглядаються:

Тема 1. Організація економічного аналізу на підприємстві

Тема 2. Інформаційна база економічного аналізу

Тема 3. Класифікація методів та прийомів економічного аналізу

Тема 4. Способи визначення впливу факторів на результативний показник в мультиплікативних моделях

Тема 5. Способи визначення впливу факторів на результативний показник для адитивних, кратних та комбінованих моделей

Тема 6. Аналіз доходів підприємства

Тема 7. Аналіз витрат підприємства

Тема 8. Аналіз активів підприємства

Тема 9. Аналіз капіталу підприємства

Тема 10. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 11. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 12. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства.

Форма та методи навчання.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично

підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом навчального семестру під час проведення лекційних і практичних занять. Має на меті перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є: усні опитування та письмові контрольні роботи на лекційних і практичних заняттях; тестування тощо.

Підсумковий контроль знань студентів за навчальною дисципліною здійснюють у формі заліку з метою визначення ступеню опанування ними програмних компетентностей та результатів навчання.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Для одержання підсумкових балів студенту необхідно виконати всі обов'язкові види і форми завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Розподіл кількості балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів для оцінювання успішності студентів по навчальній дисципліні

Поточна контрольна робота		Індивідуальне завдання (РЗ)	Тестування на практичних заняттях	Залік	Максимальна сума
№1	№2				
0-15	0-15	0-24	0-16	0-30	100

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під системою оцінювання слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання.

Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та умінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно») та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Націо- нальна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90-100	A	Відмінно	- Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах ; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки ; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні ; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	- Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу , що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	Відповіді на запитання містять певні неточності ;
			- Міцні знання	- невміння

75-81	C	Добре	матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування ; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки ; - вміння вирішувати практичні задачі .	використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач .
64-74	D	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі .	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі .
60-63	E	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі .	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом .	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі .
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Базова:

- 1 Кулік А.В. Теорія економічного аналізу : навч. посібник. – Київ, ДП «Вид. Дім «Персонал», 2018. 452 с.
- 2 Економічний аналіз торговельної діяльності : навчальний посібник /за заг.ред. Б.В. Гринів. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 392 с.
- 3 Черниш С. С. Економічний аналіз : навчальний посібник – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 256 с.
- 4 Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О. , Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
- 5 Єршова Н. Ю. Напрями удосконалення підходів та методів аналізу діяльності в системі управлінських рішень суб'єктів господарювання. Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2021. 204с. С. 156-157.
- 6 Філіппов В., Антошук В.М. Інформаційне забезпечення підтримки управлінських рішень на основі інсайдерської експертної оцінки. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2020. № 4 (14). С. 109-114. Режим доступу: <https://economics.opu.ua/ejoru/2020/No4/109.pdf>. (дата звернення 09.08.2021).
- 7 Мішук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз : навч. посібник. – Рівне, НУВГП, 2017. 156 с.
- 8 Zinn, J. A. (2018). An alternative framework for a textbook analysis of the money multiplier.
- 9 Barilenko, V. I., Efimova, O. V., Kerimova, S. H., & Ermakova, M. N. (2017). *Economic analysis: textbook*. Moscow: KnoRus.
- 10 Palepu, K. G., Healy, P. M., Wright, S., Bradbury, M., & Coulton, J. (2020). *Business analysis and valuation: Using financial statements*. Cengage AU.

Допоміжна:

11. Iershova N. Analytical research of the competitive environment of the company / III International Science Conference SER 2020 September 17th – 19th, 2020 Igalo (Herceg Novi), Montenegro "New trends and best practices in socioeconomic research"
  12. Мехович С.А., Єршова Н.Ю. Економічні методи дослідження стану та ефективності використання матеріальних ресурсів промислових підприємств. *Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит*. 2020. №10(152). С. 3-12.
  13. Iershova N. Accounting and analytical information formation by business entities under conditions of sustainable development concept realization / N. Iershova, O. Kryvytska, Yu. Kharchuk // *Financial and Credit Activity-Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 2 No. 37.
  14. Єршова Н.Ю. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів усіх форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування» / Харків: Видавництво «Підручник НТУ «ХП», - 61 с. 2020 р.
  15. Єршова Н.Ю. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів усіх форм навчання спеціальності «Облік і оподаткування» / Харків: Видавництво «Підручник НТУ «ХП», - 29 с. 2020р.
  16. Єршова Н.Ю. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів заочної форми навчання спеціальності «Облік і оподаткування» / Харків: Видавництво «Підручник НТУ «ХП», - 27 с. 2020р.
- сайт, де вони розташовані:

<https://web.kpi.kharkov.ua/eaiu/uchbovo-metodichni-materiali/>

<http://repository.kpi.kharkov.ua/>

Інформаційні ресурси в інтернеті

17. Електронні каталоги інформаційних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.analitik.ru>.
18. Інформаційно-пошукова система [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inpos.com.ua>.
19. Пошукові служби Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kinder.mksat.net/pages/libfindix/inetfind.htm>.
20. Сторінка Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
21. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.me.gov.ua>
- 22 Журнал «Економічний аналіз» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://econa.org.ua/index.php/econa>

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3 – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Економічна статистика	Аналіз господарської діяльності
Економіка підприємства	Аналіз і прогнозування ризиків в діяльності підприємств
Фінансовий облік I, II	Облік, аналіз діяльності бюджетних установ
	Аналітичне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності

Провідний лектор: проф., д.е.н., Єршова Н.Ю.
(посада, звання, ПІБ)

_____
(підпис)